

การสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ดนตรีเพื่อการแสดงออกทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย
ในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนวัดปุณณาวาส
สำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร
Producing of Music Activities Package for Early Childhood Emotional
Expressions in the Preschool Child Development Center Wat Puranawas
Community Thawi Watthana District Office, Bangkok

พิมลจรรย์ ชมภูยอด* ฉันทยาภรณ์ โพธิกาวิณ* ปรีญานันท์ พร้อมสุขกุล*
Pimonchan Chomphooyod* Dhanyaporn Phothikawin* Preeyanun Prompsukkul*
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล*
College of Music, Mahidol University*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อออกแบบและสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ดนตรีเพื่อการแสดงออกทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ชุมชนวัดปุณณาวาส สำนักงานเขต ทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อารมณ์ ดนตรีในเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ชุมชนวัดปุณณาวาส สำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างคือ เด็กนักเรียนปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ชุมชน วัดปุณณาวาส สำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง โดยเลือกนักเรียน จำนวน 1 ห้องเรียนซึ่งมีนักเรียนจำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลคือชุดกิจกรรมการเรียนรู้ดนตรี เพื่อการแสดงออกทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและ หลังเรียนที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติ t-test dependent ด้วยโปรแกรม Excel และ SPSS

ผลการวิจัยพบว่า 1) การออกแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ดนตรีเพื่อการแสดงออกทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยได้ออกแบบโดยใช้การเคลื่อนไหวของร่างกาย และการแสดงออกทางอารมณ์ของบทเพลง ผ่านทางการเลือกอิโมจิ โดยแบ่งบทเพลงตามอารมณ์ ได้แก่ เพลงอารมณ์สุข จำนวน 10 บทเพลง และ เพลงอารมณ์เศร้า จำนวน 10 บทเพลง 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนหลังเรียนผ่านชุดกิจกรรมการเรียนรู้ดนตรีเพื่อการแสดงออกทางอารมณ์ พบว่า สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : ชุดกิจกรรม / การแสดงออกทางอารมณ์ / เด็กปฐมวัย

Abstract

The purpose of this research were 1) To design and develop a music activities package for early childhood emotional expressions in the preschool child development center Wat Puranawas community Thawi Watthana district office, Bangkok 2) To assess the effectiveness of the package. The sample group used in this study were 20 students of 1 classroom in the preschool child development center Wat Puranawas community Thawi Watthana district office, Bangkok. The research instruments consisted of a music activities package for early childhood emotional expressions and achievement test after using the package that has been quality checked by experts. The data were analyzed by computer program (Excel and SPSS) using mean and standard deviation.

The research findings were as follows: 1. The music activities package for early childhood emotional expressions that consists of 6 activities, 10 happy songs and 10 sad songs. 2. Regarding learning achievement of learners through a music activities package for early childhood emotional expressions, it is found that the mean of the posttest scores is higher than the mean of the pre-test scores at the 0.05 level. And early childhood can express music emotion of happy music more than sad music

Keywords: Music Activities; Emotional Expressions; Early Childhood

บทนำ

ดนตรีเป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่นิยมใช้เพื่อมอบความบันเทิงและความสนุกสนานให้แก่ผู้ฟัง การฟังเพลงจึงนับว่าเป็นกิจกรรมเพื่อการผ่อนคลายและสร้างความสนุกสนานได้เป็นอย่างดี แต่จุดประสงค์ของดนตรีไม่ได้ถูกสร้างขึ้นมาเพียงเพื่อสร้างความบันเทิงเพียงอย่างเดียว แต่ดนตรีนับว่าเป็นศิลปะแขนงหนึ่งซึ่งเป็นตัวแทนและใช้สื่อสารในเรื่องของอารมณ์ได้ (Hargreaves & Nort, 1997) ดนตรีถูกพัฒนาขึ้นมาจากการแสดงออกทางอารมณ์ ไม่ว่าจะดีใจ เสียใจ กลัว รัก หรือแม้แต่ความเชื่อและความศรัทธาในสิ่งที่เรามองไม่เห็น และที่สำคัญที่สุดคือดนตรีต้องมีอารมณ์ในการที่จะสื่อไปยังผู้ฟัง (สุกรี เจริญสุข, 2538)

การให้ความรู้ด้านดนตรีในเด็กปฐมวัย หรือเด็กวัยก่อนเรียนนั้น จึงควรมุ่งเน้นด้านด้านทักษะทางดนตรีที่สื่ออารมณ์ ตามพัฒนาการของวัยนี้เด็กสามารถเข้าใจอารมณ์ของตนเอง มีความสามารถในการแสดงออกทางอารมณ์ สามารถตอบสนองทางด้านอารมณ์ต่อสิ่งเร้าต่างๆ ได้ (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2545; นิตยา คชภักดี, 2543) และมีความพร้อมที่จะสามารถเรียนรู้ด้านดนตรีได้ด้วย นอกจากนี้ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 ยังได้กล่าวถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์และประสบการณ์สำคัญที่จำเป็นต่อเด็กปฐมวัย ในเรื่องพัฒนาการด้านอารมณ์ และจิตใจในมาตรฐานที่ 4 คือ ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว ซึ่งจะเห็นว่าการปลูกฝังประสบการณ์สำคัญในส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจในเรื่องสุนทรียภาพทางดนตรีนั้นเป็นสิ่ง

จำเป็นและสำคัญ ซึ่งในประเทศไทยมีผู้ศึกษาและให้ความสำคัญในเรื่องดนตรีและอารมณ์ในเด็กปฐมวัย อารยา ผลัญญา (2550) ได้ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของเสียงดนตรีที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ ในวัย ผลการวิจัยพบว่า ดนตรีช่วยในพัฒนาการทางด้านอารมณ์ในเด็กปฐมวัย โดยวัดจากความฉลาดทางอารมณ์ก่อนและหลังการทดลอง จากงานวิจัยข้างต้นนั้นแสดงให้เห็นว่า ดนตรีมีผลต่ออารมณ์ในเด็กปฐมวัยโดยสามารถมีผลต่อการรับรู้ทางอารมณ์และความฉลาดทางอารมณ์

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงออกแบบและสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ดนตรีเพื่อพัฒนาการแสดงออกทางอารมณ์ของเด็ปฐมวัยขึ้น ตามความเหมาะสมกับพัฒนาทางด้านร่างกายและอารมณ์ของเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีพื้นฐานความรู้ด้านดนตรี รู้จักอารมณ์ดนตรีในเบื้องต้นและมีประสบการณ์การฟังดนตรีที่ดีตั้งแต่ยังเล็ก เป็นการปลูกฝังความรู้พื้นฐานด้านดนตรี และให้ประสบการณ์ฟังดนตรีที่ดี ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจอารมณ์ดนตรีและเข้าใจบทเพลงนั้นอย่างลึกซึ้ง ก่อให้เกิดสุนทรียภาพในการฟังและเห็นคุณค่าของดนตรีอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อออกแบบและสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ดนตรีเพื่อการแสดงออกทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ชุมชนวัดปุณณวาส สำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อารมณ์ดนตรีในเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ชุมชนวัดปุณณวาส สำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research) ดำเนินการทดลองตามแบบแผนงานวิจัย (One Group Pretest Posttest design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนักเรียนอายุ 4 ปี ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ชุมชนวัดปุณณวาส สำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย คือ นักเรียนอายุ 4 ปี ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ชุมชนวัดปุณณวาส สำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน

เครื่องมือในการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ดนตรีเพื่อการแสดงออกทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ชุมชนวัดปุณณวาส สำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 กิจกรรม
2. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ผู้วิจัยได้กำหนดแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนออกเป็น 2 แบบ คือ 1) ข้อสอบแบบเลือกจับคู่เพลงกับรูปภาพอิมจิเพื่อใช้สำหรับกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาการเรียนการสอนในกิจกรรมทั้ง 6 กิจกรรม 2) แบบสังเกตการณ์ตอบสนองทางอารมณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติ t-test dependent ด้วยโปรแกรม SPSS

ผลการวิจัย

จากการศึกษาในครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ดนตรีเพื่อการแสดงออกทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนวัดปุณณาวาส สำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามระยะเวลาที่กำหนดตามขอบเขตงานวิจัย เพื่อสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ดนตรีเพื่อการแสดงออกทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนวัดปุณณาวาส สำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ดังนี้

การออกแบบชุดกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับการเรียนการสอนในเด็กปฐมวัยและในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามกองส่งเสริมและพัฒนากิจการศึกษาท้องถิ่น (2560) โดยอ้างอิงหลักสูตรแกนกลาง (หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560) โดยมีความเหมาะสมกับจิตวิทยาพัฒนาของเด็กในวัยนี้ อ้างอิงทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา พัฒนาการทางด้านร่างกาย รวมถึงทักษะด้านการฟัง ทักษะด้านดนตรีของเด็กปฐมวัย และพัฒนาการทางด้านอารมณ์ของเด็กในวัยนี้ โดยเด็กในวัยนี้สามารถตอบสนองต่ออารมณ์ดนตรีและสามารถระบุและเข้าใจในอารมณ์ของบทเพลงได้ จากทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) กล่าวว่าเด็กในช่วงวัยนี้จะยังไม่สามารถเข้าใจหรือแยกแยะอารมณ์ที่มีความละเอียดลึกซึ้งซึ่งได้ ผู้วิจัยจึงได้เลือกอารมณ์ที่ใช้สอนในชุดกิจกรรมเป็นอารมณ์ที่พื้นฐานที่เด็กสามารถเข้าใจได้ โดยอารมณ์ที่ใช้ในการสอนของชุดกิจกรรมคือ อารมณ์สุข และ อารมณ์เศร้า รวมถึงใช้การออกแบบชุดกิจกรรมโดยใช้การเคลื่อนไหวร่างกายในการเรียนรู้ทักษะด้านดนตรีและใช้ในการแสดงออกทางอารมณ์ที่มีต่อบทเพลงของเด็ก ได้นำเอาทฤษฎีจิตวิทยาและพัฒนาของเด็กปฐมวัย ได้แก่ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์และทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ (Bruner) คือ การให้เด็กเรียนรู้และพัฒนาทางสมองหรือทางปัญญาโดยผ่านทางกรกระทำ ซึ่งการเคลื่อนไหวร่างกายประกอบเพลงนี้เองยังสามารถช่วยเสริมสร้างทักษะด้านการฟัง ทักษะด้านดนตรี และทักษะการแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกอีกด้วย

นอกจากนี้ Sims (2005) ยังกล่าวว่าเด็กวัยนี้เป็นช่วงวัยที่สามารถเปิดกว้างรับการเรียนรู้ทักษะการฟังมากที่สุด แสดงถึงความสามารถในการพัฒนาทักษะด้านการฟังว่ามีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็กในช่วงวัยนี้ สอดคล้องกับ Zentner & Earola (2010) ที่กล่าวว่า เด็กสามารถจดจำกับการฟังดนตรีและสามารถตอบสนองต่อจังหวะดนตรีได้ตั้งแต่วัยทารก ส่วนทักษะการเคลื่อนไหวร่างกายนั้น Keil และ Campbell (2012) กล่าวว่า เด็กเล็กการประสานงานของอวัยวะต่างๆ จะถูกพัฒนา สามารถเคลื่อนไหวร่างกายได้ในรูปแบบที่หลากหลายไม่เพียงแต่ขยับตามจังหวะของบทเพลงเท่านั้น ดังนั้น จากทฤษฎีพัฒนาการและพัฒนาการทางสติปัญญาจะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเหมาะสมตามวัยกับชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้น

การออกแบบการวัดและการประเมินผลได้นำเอาทฤษฎีทางสติปัญญาของบรูเนอร์มาใช้ในการออกแบบคือ การเรียนรู้ด้วยภาพ (Iconic Representation) คือ เด็กในวัยสามารถนำประสบการณ์

ต่างๆ ที่เกิดจากกับตนเองทั้งจากการสัมผัส การกระทำ การมองเห็น มาคิดเชื่อมโยงโดยการนึกมโนภาพ และการสร้างจินตนาการ ดังนั้นเด็กในวัยนี้สามารถทำความเข้าใจและเชื่อมโยงประสบการณ์ทางอารมณ์กับภาพอิมโม่จิที่ใช้ในการวัดและประเมินผลได้

รูปแบบของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ดนตรีเพื่อการแสดงออกทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนวัดปุณณาวาส สำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร 1 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ได้กำหนดรายละเอียดเนื้อหาแบ่งเป็น 6 กิจกรรม ซึ่งในชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ได้ศึกษาจากลักษณะและองค์ประกอบทางดนตรีที่สำคัญและลักษณะการบรรเลงบทเพลงในแต่ละอารมณ์ดนตรี ได้แก่ อารมณ์สุข และอารมณ์เศร้า และได้สร้างบทเพลงอารมณ์สุขจำนวน 10 บทเพลง และบทเพลงอารมณ์เศร้าจำนวน 10 เพลง เพื่อใช้ทดลองในงานวิจัยขั้นนี้ โดยมีหลักการสร้างมาจากการวิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีของอารมณ์สุขและอารมณ์เศร้าได้แก่ จังหวะ (Tempo and rhythm) ทำนอง (Pitch and melody) เสียงประสาน (Tonality and harmony) สีสันของดนตรี (Timbre, texture and style) ระดับความดัง (Loundness level) โครงสร้าง (Phrasing and structure) และการสื่อสารแบบอวจนภาษา (Non-verbal communication) ออกแบบโดยให้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Gabriellsson และ Juslin (2006) ที่ได้ทำการศึกษาถึงลักษณะขององค์ประกอบทางดนตรีที่มีผลต่อความรู้สึก และสอดคล้องกับวิจัยของ Mohn, Argstatter และ Wilker (2010) ที่ได้ศึกษาเรื่องความใจในอารมณ์ดนตรีของบทเพลงต่างๆ จากการลักษณะการบรรเลงเครื่องดนตรี ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำมาออกแบบเนื้อหาในชุดกิจกรรมดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงเนื้อหาในชุดกิจกรรม

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ดนตรีเพื่อการแสดงออกทางอารมณ์	สาระสำคัญของเนื้อหา	สื่อการเรียนรู้	การประเมินผล
กิจกรรมที่ 1	แนะนำให้รู้จักอารมณ์ดนตรีในเบื้องต้นและสร้างประสบการณ์ในการฟังดนตรี	1. บันทึกเสียงบทเพลงอารมณ์สุขจำนวน 10 บทเพลง ได้แก่ เพลงสุข 1 - เพลงสุข 10 1. บันทึกเสียงบทเพลงอารมณ์เศร้าจำนวน 10 บทเพลง ได้แก่ เพลงเศร้า 1 - เพลงเศร้า 10	แบบทดสอบจับคู่เพลงอารมณ์สุขกับอิมโม่จิจำนวน 10 ข้อ และแบบทดสอบจับคู่เพลงอารมณ์เศร้ากับอิมโม่จิจำนวน 10 ข้อ
กิจกรรมที่ 2	เรียนรู้และเข้าใจอารมณ์สุขในบทเพลง	บันทึกเสียงบทเพลงอารมณ์สุขจำนวน 5	แบบทดสอบจับคู่เพลงอารมณ์สุขกับอิมโม่จิจำนวน 5 ข้อ

	และรู้จักการแสดงออกทางอารมณ์	บทเพลง ได้แก่ เพลงสุข 1 – เพลงสุข 5	
กิจกรรมที่ 3	เรียนรู้และเข้าใจอารมณ์สุขในบทเพลง และรู้จักการแสดงออกทางอารมณ์	บันทึกเสียงบทเพลง อารมณ์สุขจำนวน 5 บทเพลง ได้แก่ เพลงสุข 5 – เพลงสุข 10	แบบทดสอบจับคู่เพลง อารมณ์สุขกับอีโมจิ จำนวน 5 ข้อ
กิจกรรมที่ 4	เรียนรู้และเข้าใจอารมณ์เศร้าในบทเพลง และรู้จักการแสดงออกทางอารมณ์	บันทึกเสียงบทเพลง อารมณ์เศร้าจำนวน 5 บทเพลง ได้แก่ เพลงเศร้า 1 – เพลงเศร้า 5	แบบทดสอบจับคู่เพลง อารมณ์เศร้ากับอีโมจิ จำนวน 5 ข้อ
กิจกรรมที่ 5	เรียนรู้และเข้าใจอารมณ์เศร้าในบทเพลง และรู้จักการแสดงออกทางอารมณ์	บันทึกเสียงบทเพลง อารมณ์เศร้าจำนวน 5 บทเพลง ได้แก่ เพลงเศร้า 5 – เพลงเศร้า 10	แบบทดสอบจับคู่เพลง อารมณ์เศร้ากับอีโมจิ จำนวน 5 ข้อ
กิจกรรมที่ 6	สามารถเข้าใจอารมณ์ดนตรี ได้แก่ อารมณ์สุขและอารมณ์เศร้าในบทเพลงบทเพลง และรู้จักการแสดงออกทางอารมณ์	1. บันทึกเสียงบทเพลงอารมณ์สุขจำนวน 10 บทเพลง ได้แก่ เพลงสุข 1 – เพลงสุข 10 2. บันทึกเสียงบทเพลงอารมณ์เศร้าจำนวน 10 บทเพลง ได้แก่ เพลงเศร้า 1 - เพลงเศร้า 10	แบบทดสอบจับคู่เพลง อารมณ์สุขกับอีโมจิ จำนวน 10 ข้อ และแบบทดสอบจับคู่เพลง อารมณ์เศร้ากับอีโมจิ จำนวน 10 ข้อ

ดังนั้น ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นนี้อ้างอิงจากหลักสูตรแกนกลางหลักสูตรปฐมวัย พ.ศ. 2560 ตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์พัฒนาการทางด้านอารมณ์และจิตใจ คือ สามารถฟังเพลงแล้วเกิดจินตนาการและสามารถเคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองได้ โดยได้คัดเลือกอารมณ์บทเพลงที่นำมาใช้สอนในชุดกิจกรรมทั้งหมด 2 อารมณ์ คือ อารมณ์สุขและอารมณ์เศร้า ซึ่งเป็นอารมณ์พื้นฐานและเป็นสองอารมณ์ที่เด็กมีความเข้าใจและสามารถแสดงออกทางความรู้สึกได้มากที่สุด

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนจากการใช้ชุดกิจกรรม

จากการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้านการแสดงออกทางอารมณ์หลังจากการเรียนรู้ตามชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้น ค่าเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 81 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 6.20 และค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 81 สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 54.5 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 7.93 และค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 54.5 โดยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสรุปผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้านการแสดงออกทางอารมณ์ได้ว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการแสดงออกทางอารมณ์มากขึ้น

จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการแสดงออกทางอารมณ์แยกในแต่ละอารมณ์ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้านการแสดงออกทางอารมณ์สุขตามชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้น ขึ้น คะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 83.5 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 3.73 และค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 41.75 สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนซึ่งมีค่าเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 58 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 5.28 และค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 29 โดย มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้านการแสดงออกทางอารมณ์เศร้าตามชุดกิจกรรมที่สร้าง คะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 78.5 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 4.06 และค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 39.25 สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนซึ่งมีค่าเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 51 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 3.59 และค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 25.5 โดยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีพัฒนาการด้านการแสดงออกทางอารมณ์เพิ่มมากขึ้นทั้งอารมณ์สุขและอารมณ์เศร้า แต่ความสามารถในการเข้าใจอารมณ์คนตรีนั้นเด็กสามารถเข้าใจอารมณ์คนตรีสุขมากกว่าอารมณ์เศร้า

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. การสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ดนตรีเพื่อการแสดงออกทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนวัดปุณณาวาส สำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

การจัดทำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินไปตามขั้นตอน โดยได้นำผลจากการวิเคราะห์ศึกษา ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ นำมาเป็นข้อมูลในการจัดทำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นประกอบด้วย 6 กิจกรรมการเรียนรู้ผู้วิจัยออกแบบโดยการยึดเอาหลักก ารมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และคุณลักษณะตามวัยของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 หรือหลักสูตรแกนกลางที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนด ตามแนวคิดตัวบ่งชี้/สภาพที่พึงประสงค์ สำหรับเด็กอายุ 4-5 ปี คือ การชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว โดยมีประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ คือ การเคลื่อนไหวตามเสียงเสียงเพลง การฟังเพลง และการแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี

ในการคัดเลือกอารมณ์ที่ใช้สอนและวัดผลในชุดกิจกรรมนั้นได้อ้างอิงจากการศึกษาเรื่องอารมณ์ในเด็กปฐมวัยและงานวิจัยเกี่ยวกับอารมณ์ดนตรี รวมถึงทฤษฎีอารมณ์พื้นฐาน ซึ่งจากการศึกษาพบว่า เด็กสามารถรู้สึกถึงอารมณ์สุข และอารมณ์เศร้าได้ ซึ่งเป็นอารมณ์พื้นฐานของเด็ก สอดคล้องกับผลการวิจัยในเรื่องอารมณ์ดนตรีของ Mohn, Argstatter และ Wilker (2010) พบว่า ความถูกต้องในการรับรู้

อารมณ์ของผู้ฟังต่อชิ้นงานดนตรีที่แสดงออกทางอารมณ์นั้นๆ ได้แก่ ดีใจ มีความสุข 82.6% โกรธ 43.8% ขยะแขยง 41.9% ประหลาดใจ 47.0% เศร้า 87.0% และกลัว 58% และผลการทดลองงานวิจัยของ Vidas, Dingle และ Nelson (2018) ได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้อารมณ์ดนตรีในเด็ก พบว่า การรับรู้ของอารมณ์ที่ถูกต้องของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คือ อารมณ์สุข 82.0% อารมณ์เศร้า 86.0% อารมณ์โกรธ 59.9% อารมณ์กลัว 81.5% และอารมณ์ภาคภูมิใจ 80.6% นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mohn, Argstatter และ Wilker (2010) ผลการศึกษา พบว่า ส่วนที่ประกอบด้วยอารมณ์สุข และอารมณ์โศกเศร้านั้นจะจำแนกได้ง่ายกว่าอารมณ์ประเภทอื่นๆ เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของ Stachó และคณะ (2013) ผลการศึกษา พบว่า ในเด็กนั้นสามารถระบุถึงอารมณ์สุขและอารมณ์เศร้าได้ดีกว่าอารมณ์อื่นๆ ดังนั้น ในการคัดเลือกอารมณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนของชุดกิจกรรมนี้ ผู้วิจัยจึงได้เลือกการแสดงออกทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ในอารมณ์สุข และ อารมณ์เศร้า เพียง 2 อารมณ์ เนื่องจาก เด็กปฐมวัยยังไม่สามารถแยกแยะอารมณ์ที่ชัดเจนได้

ในแต่ละกิจกรรมออกแบบให้มีความสอดคล้องกับทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการที่สำคัญคือ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ และทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ โดยให้มีความเหมาะสมทั้งด้านสติปัญญาและพัฒนาตามวัยของเด็ก โดยได้มีการนำการเคลื่อนไหวร่างกายมาใช้ในการเรียนรู้ทักษะด้านดนตรี ช่วยให้จดจำกับการฟังเพลง และยังเป็นการแสดงออกทางความรู้สึกในอีกรูปแบบหนึ่งด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sims (2005) ที่นำการเคลื่อนไหวร่างกายมาใช้เพื่อเพิ่มความสามารถของจดจำต่อดนตรีที่รับฟัง และใช้การเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกที่เด็กมีต่อบทเพลง ดังนั้นกิจกรรมในแต่ละชุดกิจกรรมนั้นจึงมีความเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัยทั้งด้านร่างกายและสติปัญญา รวมถึงพัฒนาทางด้านทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ ได้แก่ ทักษะด้านการฟัง และ ทักษะทางด้านดนตรี มาเป็นหลักยึดในการออกแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยได้ใช้การเคลื่อนไหวร่างกายในการช่วยเรื่องการฟังเพลงและการแสดงออกทางอารมณ์

ในเรื่องพัฒนาการความพร้อมของเด็กปฐมวัยต่อทักษะด้านการฟังและทักษะด้านดนตรี Gordon (2003) กล่าวว่าทักษะการฟังนี้เองเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมากและเป็นปัจจัยในการศึกษาทางด้านดนตรี และในช่วงเด็กปฐมวัยเป็นช่วงที่เหมาะสมกับการพัฒนาทักษะการฟังมากที่สุด เนื่องจากทักษะเหล่านี้มีการพัฒนาตั้งแต่ในวัยเด็กทารกและยังคงสามารถพัฒนาต่อไปได้เรื่อยๆ โดยมีงานวิจัยหลายงานได้ศึกษาเรื่องทักษะการฟังซึ่งเป็นไปในทางเดียวกันที่พบว่าเด็กมีทักษะการฟังและสามารถพัฒนาได้ตั้งแต่อายุยังน้อย (Abeles, Hoffer, & Klotman, 1984; Sims, 1986, 2005) และสอดคล้องกับ Zentner & Earola (2010) ที่กล่าวว่า เด็กสามารถจดจำกับการฟังดนตรีและสามารถตอบสนองต่อจังหวะดนตรีได้ตั้งแต่วัยทารก ดังนั้นงานวิจัยที่ได้สร้างขึ้นจึงมีความเหมาะสมกับพัฒนาการทางด้านทักษะการฟังและทักษะทางด้านดนตรีของเด็ก

นอกจากนี้ ในการวัดและการประเมินผลของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ดนตรีเพื่อการแสดงออกทางอารมณ์ผู้วิจัยได้นำการใช้ภาพอิมोजิมาใช้เป็นสัญลักษณ์แทนการแสดงออกทางอารมณ์ของผู้เรียน โดยให้นักเรียนเลือกรูปภาพอิมोजิที่มีความสอดคล้องกับอารมณ์ตนเองในขนาดนั้น ซึ่งรูปภาพอิมोजิแสดงอารมณ์เหล่านี้จะถูกทำความเข้าใจกับเด็กก่อนเพื่อให้เด็กสามารถเชื่อมโยงความรู้สึกหรืออารมณ์ตนเองกับรูปภาพอิมोजิได้ เช่น ใช้คำถามว่าสีหน้าของอิมोजิสื่อถึงอารมณ์แบบไหน และเหตุใดทำให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกแบบนี้บ้าง เป็นต้นสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ คือ การเรียนรู้ด้วยภาพ

(Iconic Representation) ในเด็กอายุ 1- 6 ปี กล่าวว่า เด็กในชั้นนี้สามารถนำประสบการณ์ต่างๆ ที่เกิดจากกับตนเองทั้งจากการสัมผัส การกระทำ การมองเห็น มาคิดเชื่อมโยงโดยการนิมโนภาพและการสร้างจินตนาการ โดยชั้นนี้สามารถเรียนรู้จากการใช้ภาพแทนการสัมผัสของจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Gello (2016) ที่วิจัยโดยให้เด็กเลือกอิโมจิตามความรู้สึกของตนที่มีต่ออาหารประเภทต่างๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Fane (2017) ที่ทำการวิจัยโดยใช้อิโมจิเป็นเครื่องมือในการสื่ออารมณ์ความรู้สึกของเด็กเล็ก ดังนั้นในเด็กเล็กสามารถใช้อิโมจิในการแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึกได้ และมีความเหมาะสมกับพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก เนื่องจากเด็กสามารถเชื่อมโยงภาพอิโมจิกับความรู้สึกของตนหรือประสบการณ์เกี่ยวข้องกับอารมณ์ที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วได้

ในส่วนของรูปแบบของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ดนตรีเพื่อการแสดงออกทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนวัดปุณณาวาส สำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ออกแบบให้มีองค์ประกอบสำคัญทั้งหมด 8 ส่วน คือ 1) เรื่องและเวลาที่ใช้สอน 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) สาระสำคัญ 4) ประสบการณ์สำคัญ 5) กิจกรรมการเรียนรู้ 6) สื่อการเรียนรู้ 7) การวัดผลและการประเมินผล 8) แบบบันทึกหลังการสอน ซึ่งองค์ประกอบแต่ละส่วนสอดคล้องกับ ระพีพันธุ์ โพธิ์ศรี (2549) ที่ได้กล่าวถึงหลักการสร้างชุดกิจกรรม และในส่วนของ การเรียบเรียงวิธีการและขั้นตอนในการสอนดนตรีเพื่อการแสดงออกทางอารมณ์นั้นผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้จากแนวคิดการสอนดนตรีในเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนการสอนในเด็กปฐมวัยตามกองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น (2560) ซึ่งได้ออกแบบโดยการยึดเอาหลักการมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และคุณลักษณะตามวัยของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 (หรือหลักสูตรแกนกลางที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนด ตามแนวคิดตัวบ่งชี้/สภาพที่พึงประสงค์ สำหรับเด็กอายุ 4-5 ปี คือ การชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว โดยมีประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ คือ การเคลื่อนไหวตามเสียงเสียงเพลง การฟังเพลง และการแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี

ดังนั้น รูปแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ดนตรีเพื่อการแสดงออกทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนวัดปุณณาวาส สำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร เป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องอารมณ์ดนตรีโดยใช้การเคลื่อนไหวร่างกาย และสามารถแสดงออกทางอารมณ์ของบทเพลงผ่านทางการเลือกอิโมจิที่มีความสอดคล้องกับอารมณ์ของตนเองในขณะนั้นได้ การออกแบบบทเพลงที่นำมาใช้เป็นสื่อการสอน โดยแบ่งตามอารมณ์ได้ 2 ประเภท คือ เพลงอารมณ์สุขและเพลงอารมณ์เศร้า ได้แก่ เพลงอารมณ์สุข จำนวน 10 บทเพลง และเพลงอารมณ์เศร้า จำนวน 10 บทเพลง

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้านการแสดงออกทางอารมณ์ของผู้เรียนที่ได้จากการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ดนตรีเพื่อการแสดงออกทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนวัดปุณณาวาส สำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

การอภิปรายข้อค้นพบการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้านการแสดงออกทางอารมณ์ของผู้เรียนที่ได้จากการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ดนตรีเพื่อการแสดงออกทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนวัดปุณณาวาส สำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้านการแสดงออกทางอารมณ์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์หลังจากการเรียนรู้ตามชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาจากความถูกต้องของการจับคู่ภาพอิโมจิกับอารมณ์ดนตรีของบทเพลง พบว่า นักเรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจนนี เนื่องจากก่อนการใช้ชุดกิจกรรมนักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับอารมณ์ดนตรีและการแสดงออกทางอารมณ์น้อย ชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นในช่วงการนำเข้าสู่กิจกรรมผู้วิจัยได้สร้างความเข้าใจในเรื่องการแสดงออกทางอารมณ์ก่อนทุกครั้ง คือ แสดงภาพอิโมจิที่ใช้ในการวัดและประเมินผลแล้วสอบถามนักเรียนว่าภาพอิโมจิที่แสดงนั้นให้ความรู้สึกแบบไหนต่อนักเรียน เมื่อนักเรียนได้ฟังเพลงในช่วงการวัดและประเมินผลจึงสามารถเลือกภาพอิโมจิได้ตรงตามรู้สึกของตนตามความเข้าใจของนักเรียนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Gello (2016) และ Fane (2017) ที่ใช้อิโมจิในการสื่ออารมณ์ของเด็กเช่นเดียวกัน และในชุดกิจกรรมยังมีการใช้การเคลื่อนไหวร่างกายในการเรียนรู้ทักษะทางด้านดนตรีและฝึกทักษะด้านการฟัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sims (2005) ที่นำการเคลื่อนไหวร่างกายมาใช้ในการจดจำการฟังเพลงและแสดงอารมณ์ความรู้สึกผ่านเสียงเพลง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้การใช้การเคลื่อนไหวร่างกายและการแสดงออกทางอารมณ์ผ่านทางภาพอิโมจินั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะจะได้ทราบว่าเด็กหรือผู้เรียนมีความเข้าใจในเรื่องอารมณ์ดนตรีและสามารถแสดงออกผ่านทางภาพอิโมจิ ได้ถูกต้องหรือไม่ ซึ่งจากการวัดและการประเมินผลพบว่าเด็กสามารถแสดงออกความรู้สึกต่ออารมณ์บทเพลงได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น เนื่องจากผู้วิจัยได้สอดแทรกการเล่านิทานประกอบรูปภาพเพื่อให้เด็กมีความรู้เรื่องอารมณ์มากขึ้น งานวิจัยของ บุชบาร์ตัน ศรีนวลไสว (2553) พบว่าเด็กปฐมวัยที่เรียนด้วยหนังสือนิทานประกอบภาพมีความฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน เช่นเดียวกับ งานวิจัยของ กัญญพัชร พงษ์ช่างอยู่ (2560) พบว่า การเล่านิทานมาช่วยส่งเสริมความเข้าใจและความฉลาดทางอารมณ์ของเด็ก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำการเล่าเรื่องประกอบภาพมาเป็นส่วนหนึ่งของการออกแบบชุดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอารมณ์และสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ทางอารมณ์ของตนกับรูปภาพอิโมจิได้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้านการแสดงออกทางอารมณ์ในแต่ละอารมณ์ หากเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้านการแสดงออกทางอารมณ์ในแต่ละอารมณ์ ได้แก่ อารมณ์สุขและอารมณ์เศร้า พบว่า แม้ผลสัมฤทธิ์หลังจากการเรียนรู้ตามชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนทั้งสองอารมณ์ แต่เมื่อวิเคราะห์จากทั้งคะแนนก่อนและหลังเรียน การเข้าใจและการแสดงออกทางอารมณ์สุขมีคะแนนมากกว่าอารมณ์เศร้าอย่างเห็นได้ชัด สอดคล้องกับงานวิจัยของนวรรตน์ งามสลัก (2547) พบว่าเด็กมีพัฒนาการในการรับรู้อารมณ์ต่อบันไดเสียงเมเจอร์ (ซึ่งเป็นบันไดส่วนมากของบทเพลงอารมณ์สุขในการทดลอง) ประมาณอายุ 7 ปี และมีพัฒนาการในการรับรู้อารมณ์ต่อบันไดเสียงไมเนอร์ (ซึ่งเป็นบันไดส่วนมากของบทเพลงอารมณ์เศร้าในการทดลอง) ประมาณอายุ 8 ปี ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในเด็กเล็กนั้นเด็กสามารถเข้าใจและรับรู้อารมณ์สุขได้เร็วกว่าอารมณ์เศร้า 1 ปี ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างคือเด็กปฐมวัยอายุ 4 ปี จึงเชื่อมโยงได้ว่าเด็กในวัยปฐมวัยนั้นสามารถแสดงออกและรับรู้อารมณ์ต่ออารมณ์สุขมากกว่าอารมณ์เศร้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mohn, Argstatter และ Wilker (2010) ผลการศึกษา พบว่า ส่วนที่ประกอบด้วยอารมณ์สุข และอารมณ์โศกเศร้านั้นจะจำแนกได้ง่ายกว่าอารมณ์ประเภทอื่นๆ เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของ Stachó และคณะ (2013) ผลการศึกษา พบว่า ในเด็กนั้น

สามารถระบุถึงอารมณ์สุขและอารมณ์เศร้าได้ดีกว่าอารมณ์อื่นๆ ดังนั้นผลการวิจัยในครั้งนี้จึงพบว่าเด็กปฐมวัยมีความเข้าใจและสามารถแสดงออกทางอารมณ์สุขได้ดีกว่าอารมณ์เศร้า

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1) ครูผู้สอนสามารถใช้การเล่านิทานและการใช้ภาพประกอบมาช่วยเสริมความเข้าใจในเรื่องความรู้ความเข้าใจและการแสดงออกทางด้านอารมณ์ของเด็ก และควรมีการศึกษาและพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบอื่นๆ ให้มีความหลากหลายเพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน โดยครูผู้สอนสามารถเพิ่มหรือลดระยะเวลาของกิจกรรมในชุดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนของตนเอง เช่น หากผู้เรียนยังไม่สามารถเข้าใจเรื่องการแสดงอารมณ์ดนตรีผ่านโอมิจิหรือไม่เข้าใจเรื่องการเคลื่อนไหวร่างกายอิสระประกอบบทเพลง ผู้สอนสามารถใช้เวลากับส่วนนั้นของกิจกรรมเพิ่มมากขึ้นและมั่นใจว่านักเรียนได้รับเนื้อหาที่ครบถ้วนตามชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้น

2) ครูผู้สอนควรเตรียมอุปกรณ์และสื่อการสอน ให้พร้อมก่อนทำกิจกรรม เพื่อให้เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน และให้สามารถทำกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

3) ครูผู้สอนควรจัดบรรยากาศของการเรียนในแต่ละครั้ง เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปในทิศทางที่ดีและมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนควรเลือกสถานที่ บรรยากาศ และสภาพแวดล้อมของห้องเรียนให้เหมาะสมกับการเรียน เพื่อช่วยให้การกิจกรรมนั้นเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด เนื่องจากกิจกรรมนี้มีการเคลื่อนไหวร่างกายประกอบบทเพลง ดังนั้นพื้นที่ในการจัดการเรียนรู้ต้องมีความเหมาะสมและไม่แคบเกินไป

4) ควรมีการจัดกิจกรรมเสริมทักษะการฟังและทักษะทางด้านดนตรี รวมถึงกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในอารมณ์และความฉลาดทางอารมณ์ เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจทางด้านอารมณ์ดนตรีที่เพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาเพียงแค่ 2 อารมณ์ คือ อารมณ์สุขและอารมณ์เศร้า ซึ่งเป็นอารมณ์พื้นฐานของเด็กในวัยนี้ แต่เด็กในวัยนี้ยังสามารถเข้าใจอารมณ์อื่นๆ ได้อีก เช่น อารมณ์โกรธ และอารมณ์กลัว จึงควรมีการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสื่ออารมณ์ในด้านอื่น ๆ ด้วย

2) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเป็นการเรียนรู้ดนตรีเพื่อการแสดงออกทางอารมณ์ โดยเน้นทักษะการฟังเป็นหลัก เนื่องจากเป็นทักษะสำคัญที่ใช้ในการเรียนรู้ด้านดนตรี แต่ในการศึกษาดนตรีนั้นมีทักษะดนตรีในด้านอื่น ๆ ด้วย ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาการจัดกิจกรรมในทักษะดนตรีในด้านอื่น เพื่อเพิ่มเติมทักษะทางดนตรีของเด็กปฐมวัยให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2545). **คู่มือกิจกรรมเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์เด็กอายุ 3-11 ปี**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ร.ส.พ.
- กัญญาพัชร พงษ์ซำอยู่. (2560). **ผลของโปรแกรมส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการเล่านิทานต่อความฉลาดทางอารมณ์และพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี.
- นิตยา คชภักดี. (2543) **ขั้นตอนการพัฒนาของเด็กปฐมวัยตั้งแต่ปฏิสนธิ ถึง 5 ปี**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- บุญเกื้อ ควรหาเวช. (2542). **นวัตกรรมการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นวรรตน์ งามลัก. (2547). **พัฒนาการในการรับรู้อารมณ์ต่อบันไดเสียงดนตรีในเด็กอายุ 4-8 ปี** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ
- บุษบารัตน์ ศรีนวลไสว. (2553). **การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยโดยใช้หนังสือนิทานประกอบภาพ** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม
- สุกรี เจริญสุข. (2538) **จะฟังดนตรีอย่างไรให้ไพเราะ** (พิมพ์ครั้งที่ 2), กรุงเทพฯ : Dr. Sax.
- Abeles, H. F., Hoffer, C. R., & Klotman, R. H. (1984). **Foundations of music education**. New York: Schirmer Books.
- Argstatter, H. (2015). **Perception of basic emotions in music: Culture-specific or multicultural?** *Psychology of Music*, 44(4), 674 –690.
- Denham, S. A., Bassette, H. H., & Wyatt, T. (2007). **“The socialization of emotional competence. In J. Grusec& P. Hastings (Eds.)”**, *The Handbook of Socialization* (pp. 614-637). New York: Guilford Press.
- Ekman, P., Cordaro, D. (2011). **What is meant by calling emotions basic**. *Emotion Review*, 3(4), 364-370.
- Fane, J. (2017). **Using emoji as a tool to support child wellbeing from a strengths-based approach**. *Learning Communities: International Journal of Learning in Social Contexts [Special Issue: 2017 30th ACHPER International Conference]*, 21, 96-107.
- Gallo, K.E. (2016). **Understanding children's food-related emotions using words and emojis in the United States and Ghana**. KE Gallo. Kansas State University, Manhattan, Kansas.
- Gordon, E. E. (2003). **A Music learning theory for newborn and young children** (3rd ed). Chicago, IL: G.I.A.

- Hargreaves, D.J. & North, A.C. (1997). **The Social Psychology of Music**. Oxford: Oxford University Press.
- Hockenberry, M.J. (2011). **Wong's nursing care of infants and children (9th ed.)**. St. Louis, Mo: Mosby Elsevier
- Juslin, P. N., & Sloboda, J. A. (2010). **Handbook of music and emotion: Theory, research, applications**. Oxford, England: Oxford University Press.
- Keil, C., & Campbell, S.P. (2012). **Born to groove**. <borntogroove.org>
- Mohn, C., Argstatter, H. and Wilker, F., 2010. **Perception of six basic emotions in music**. *Psychology of Music*, 39(4), pp.503-517.
- Santrock, J. (2013). **Childhood Development**. 14th Edition, New York: McGraw-Hill Education.
- Sims, W. L. (1986). **The effect of high versus low teacher affect and passive versus active student activity during music listening on preschool children's attention, piece preference, time spent listening, and piece recognition**. *Journal of Research in Music Education*, 34, 173–191.
- Sims, W. L. (2005). **Effects of free versus directed listening on duration of individual music listening by pre-kindergarten children**. *Journal of Research in Music Education*, 53, 78–86.
- Stachó, L., Saarikallio, S., Van Zijl, A., Huotilainen, M., Toiviainen, P. (2013). **Perception of emotional content in musical performances by 3–7-year-old children**. *Musicae Scientiae*, 17(4), 495–512.
- Tame, D. (1984). **The secret power of music**. New York: Destiny Books.
- Vidas, D., Dingle, G. A., & Nelson, N. L. (2018). **Children's recognition of emotion in music and speech**. *Music & Science*. 1, 1-10.
- Zentner, M., & Earola, T. (2010) **Rhythmic engagement with music in infancy**. *Proceedings of the National Academy of Sciencea*, 107(13), 5768-5773.